

Опитування про зразкові практики в освітній діяльності

1. Мета та методологія дослідження

Опитування представників закладів вищої освіти було проведено у період з 08.07.2024 по 18.12.2024 за допомогою онлайн-анкети.

Метою дослідження було з'ясувати:

- як представники ЗВО розуміють поняття *«зразкова практика у забезпеченні якості освіти»*;
- які форми, підходи чи інструменти вони вважають такими, що свідчать про зразковість та/або інноваційність освітніх програм.

Шкала оцінювання

Для визначення сприйняття респондентами зразкових практик була використана шкала від 0 до 5, де: 0 – «не вважаю зразковою»; 5 – «це зразкова практика». Оцінки 4 та 5 відображають високий рівень визнання зразковості певних практик, тобто свідчать про позитивне сприйняття їх ефективності та інноваційності. Оцінка 3 інтерпретується як помірно позитивна – це визнання цінності практики за наявності певних зауважень чи умов. Оцінки 0-2 відображають критичне або нейтральне ставлення, що може вказувати на відсутність системності, недостатню ефективність або формальний характер реалізації практики.

2. Загальна інформація про респондентів

В опитуванні взяли участь 1 689 осіб, які представляють різні позиції у системі забезпечення якості вищої освіти. Переважну більшість респондентів становлять науково-педагогічні працівники - 1409 осіб (83,4 %). Також у вибірці представлено: 84 особи (5,0 %) - керівники структурних підрозділів, відповідальних за забезпечення якості вищої освіти; 126 осіб (5,7 %) - представники адміністрації закладів вищої освіти. Значно менше представлено педагогічних працівників - 11 осіб (0,7 %) та наукових працівників - 21 особу (1,2 %). Варто зазначити, що частина учасників скористалися опцією *«Інше»* і описали себе інакше: переважно через свою роль у внутрішній системі забезпечення якості, зокрема як гаранті освітніх програм. Таким чином, більшість учасників опитування - це фахівці, безпосередньо залучені до реалізації освітніх програм і внутрішніх процедур забезпечення якості, що забезпечує високий рівень змістовності та професійної компетентності отриманих відповідей.

Вкажіть, хто ви в освітньому процесі закладу вищої освіти (ЗВО)

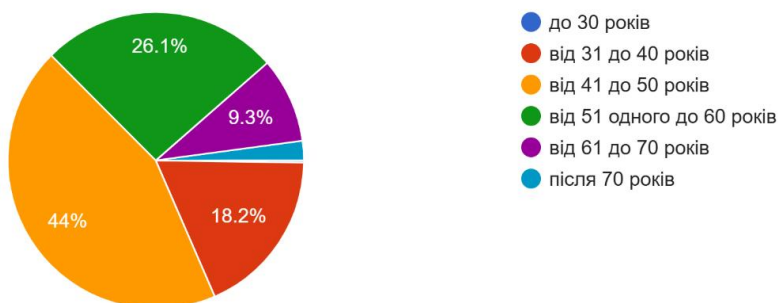
1,689 responses

Серед учасників опитування переважають представники середнього віку. Найбільшу групу становлять респонденти віком від 41 до 50 років - 744 особи (44,0%), що свідчить про активну участь фахівців із усталеним професійним досвідом. Досить чисельною є також група від 51 до 60 років - 440 осіб (26,1 %). Меншою є частка респондентів віком 31–40 років – 308 осіб, тоді як у віковій категорії 61-70 років - 157 осіб (9,3 %). До категорії «після 70 років» себе віднесли 36 учасників (2,1 %). Наймолодшу вікову групу - до 30 років - представлено 4 особами. Такий розподіл демонструє, що більшість опитаних мають тривалий досвід роботи у сфері освіти, що забезпечує високий рівень усвідомленості та компетентності в оцінюванні зразкових практик і підходів до забезпечення якості.

Вкажіть ваш вік

1,689 responses

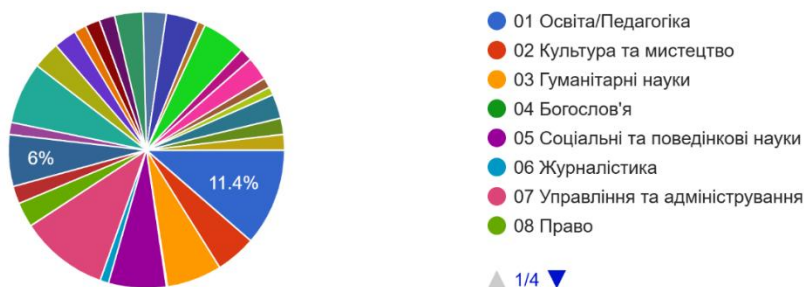
В опитуванні взяли участь представники всіх галузей знань. Найбільшу частку становлять фахівці з галузей:

- 01 Освіта / Педагогіка - 192 особи (11,4 %),
- 07 Управління та адміністрування – 175 осіб (10,4 %).

Отже, результати є репрезентативними та відображають позиції різних галузей і рівнів освіти.

Вкажіть вашу галузь знань

1,689 responses

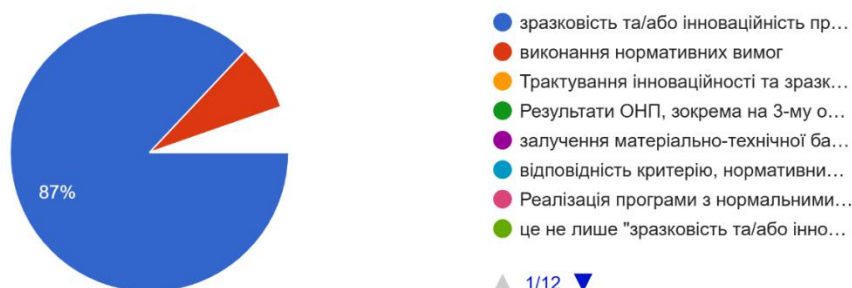
▲ 1/4 ▼

3. Розуміння поняття «зразкова практика»

В опитуванні було запропоновано визначення зразковості та/або інноваційності практик, що безпосередньо вплинули на реалізацію освітньої програми, та повна відповідність визначеному Критерію, відсутність недоліків. З цим визначенням погодились більшість респондентів. Однак певна частина (13%) респондентів запропонували власні визначення зразковості. Отримані результати свідчать, що для більшості представників академічної спільноти зразковість означає розвиток і вдосконалення практик, орієнтованих на якісні зміни у змісті, формах і методах освітньої діяльності, а не лише на формальне дотримання вимог.

Оберіть, що ви вважаєте зразковою практикою за освітньою програмою

1,689 responses

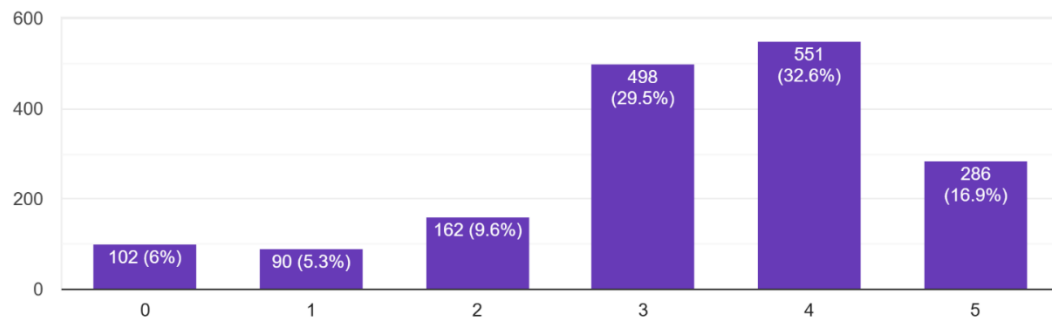
▲ 1/12 ▼

4. Оцінювання зразковості практик

Більшість респондентів - 837 осіб (49,5 %) оцінюють залучення роботодавців до формування профілю освітньої програми як приклад зразкової та/або інноваційної практики. Зокрема, 551 особа (32,6 %) оцінила цю практику на 4 бали, а ще 286 осіб (16,9 %) – на 5 балів. Крім того, 498 респондентів (29,5 %) поставили 3 бали. Водночас лише 354 особи (21,0 %) (оцінки 0–2 бали: 102 осіб – 0 балів, 90 – 1 бал, 162 – 2 бали) не вважають участь роботодавців у формуванні профілю програми зразковою практикою. Отже, понад 79 % респондентів (1 335 осіб) загалом визнають участь роботодавців у формуванні профілю освітньої програми прикладом зразкової практики.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою, коли роботодавці формують профіль ОП (від 0 до 5, де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)

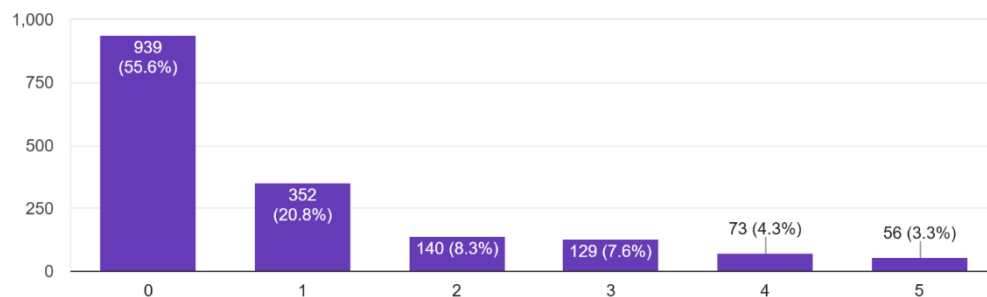
1,689 responses

Респонденти не вважають унікальність реалізації освітньої програми, яка призводить до порушення стандартів вищої освіти, зразковою та/або інноваційною практикою. Понад 939 осіб (55,6%) поставили 0 балів. Але загалом 44,4% визнали цю практику зразковою у діапазоні оцінювання від 1 до 5 балів, однак, очевидно, що це суттєвий недолік.

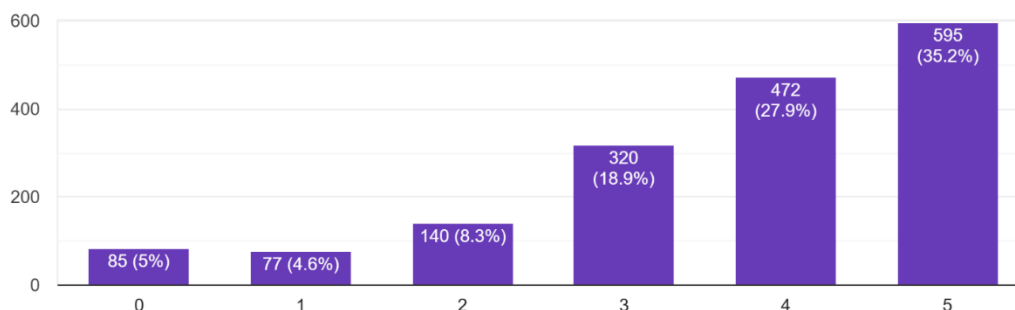
Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою унікальність у реалізації освітньої програми, що спричиняє порушення освітнього за..., де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)

1,689 responses

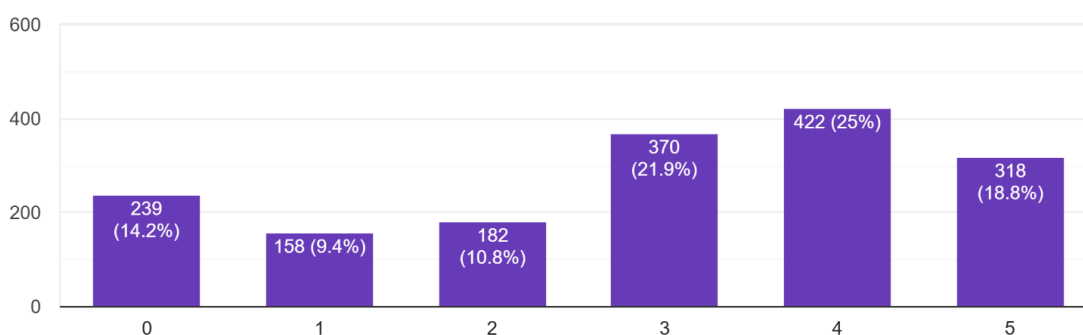
Респонденти високо оцінюють успішну реалізацію дуальної освіти, що є справді вмотивованою змістом освітньої програми, як приклад зразкової та/або інноваційної практики. Більшість учасників надали високі бали: 595 осіб (35,2%) поставили 5 балів, а ще 472 особи (27,9%) – 4 бали. Крім того, 320 осіб (18,9%) оцінили цю практику на 3 бали, визнаючи її ефективною. Лише менше 10 % респондентів – 85 осіб (5%) та 77 осіб (4,6%) – не вважають реалізацію дуальної освіти зразковою. Таким чином, понад 80 % учасників опитування вважають, що успішна інтеграція елементів дуальної освіти, коли її впровадження є змістовно виправданим і підтримується партнерами, є одним із прикладів зразкових практик у сучасних освітніх програмах.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою успішна реалізація дуальної освіти, справді вмотивованої змістом ОП (від 0 ... 5, де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)
1,689 responses

Більшість респондентів (422 особи, 25%) розглядають комбіновану вибірковість – поєднання блоків дисциплін і можливості вибору з каталогу – як інноваційну або потенційно зразкову практику. Ще 318 осіб (18,8%) оцінили її максимально (5 балів), 422 особи (25,0 %) – 4 бали, а 370 (21,9%) поставили 3 бали, визнаючи ефективність. Водночас 239 (14,2%) і 158 (9,4%) респондентів оцінили цю практику у 0 та 1 бал відповідно, а ще 182 (10,8%) – у 2 бали, тобто 34,4% не вважають комбіновану вибірковість ознакою зразковості. Отже, понад 65% учасників опитування визнають гнучкість вибіркової частини освітньої програми важливою умовою її сучасності, адаптивності та орієнтації на потреби здобувачів освіти. Це свідчить про те, що поєднання структурованості та індивідуалізації навчальних траєкторій сприймається академічною спільнотою як ефективна практика підвищення якості освітнього процесу.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою комбінована вибірковість: поєднання блоків та вибору з каталогу (від 0 до 5, де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)
1,689 responses

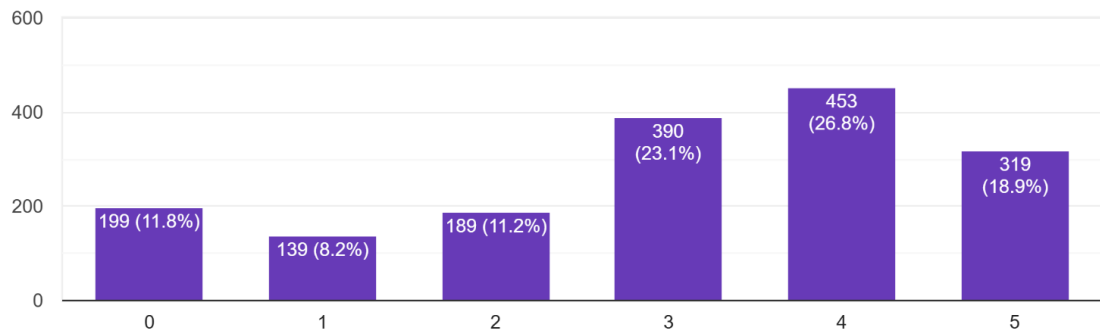

Респонденти загалом позитивно оцінюють практики перезарахування результатів навчання, здобутих за іншими освітніми програмами, розглядаючи їх як зразкові чи інноваційні. Найбільша частка опитаних – 453 особи (26,8%) – поставила оцінку 4 бали, а ще 319 (18,9%) – 5 балів. 390 респондентів (23,1%) оцінили цю практику на 3 бали. Водночас 199 (11,8%), 139 (8,2%) та 189 (11,2%) осіб, які виставили 0-2 бали, не вважають перезарахування результатів навчання прикладом зразковості. Таким чином, понад 68% учасників опитування підтримують ідею

академічної мобільності як важливої ознаки інноваційності освітніх програм. Результати свідчать, що чіткі, прозорі та справедливі механізми перезарахування сприймаються академічною спільнотою як інструмент підвищення довіри до системи вищої освіти та гнучкості освітнього процесу.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою взірцеві можливості та практики перезарахування результатів навчання на іншій О..., де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)

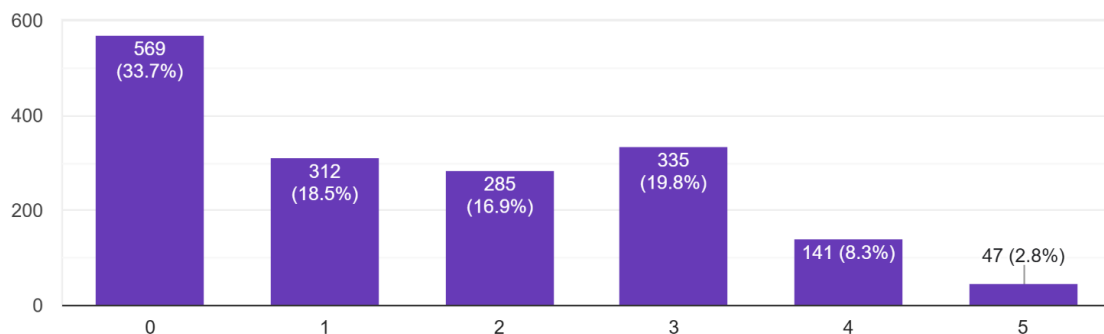
1,689 responses

Респонденти загалом не вважають інституційну практику, яка не реалізована безпосередньо в межах конкретної освітньої програми, прикладом зразкової чи інноваційної. Найбільша частка опитаних – 569 осіб (33,7%) – поставила оцінку 0 балів, ще 312 (18,5%) – 1 бал, а 285 (16,9%) – 2 бали. 335 респондентів (19,8%) - на 3 бали, визнаючи можливий потенціал таких практик, але не відносячи їх до зразкових. Водночас лише 141 особа (8,3%) і 47 (2,8%) вважають таку практику зразковою (4–5 балів). Таким чином, понад 69% учасників опитування переконані, що інноваційність практики має підтверджуватись її реальною реалізацією в освітніх програмах, а не лише існуванням на інституційному рівні. Це свідчить про прагнення академічної спільноти до практичної, а не декларативної інноваційності у системі забезпечення якості освіти.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою інституційна практика, не реалізована на цій ОП (від 0 до 5, де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)

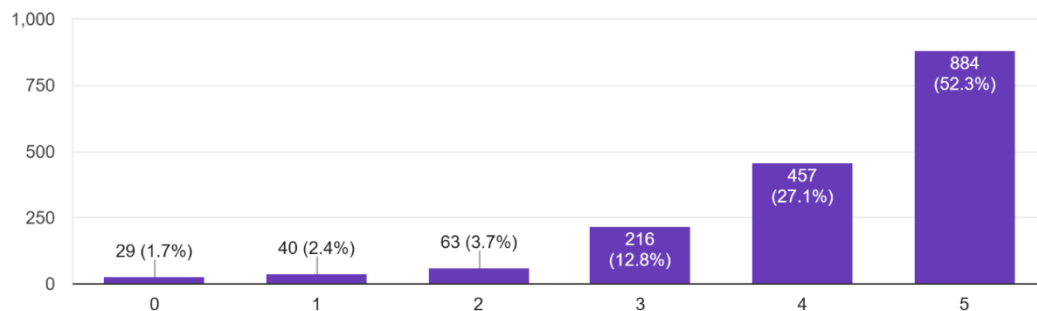
1,689 responses

Респонденти переважно високо оцінюють ефективну інтернаціоналізацію освітнього процесу, зокрема залучення іноземних здобувачів і викладачів, вважаючи її прикладом зразкової або інноваційної практики. Найбільша частка опитаних – 884 особи (52,3%) – поставили максимальну оцінку 5 балів, ще 457 (27,1%) – 4 бали, 216 респондентів (12,8%) оцінили цю практику на 3 бали, визнаючи її значущість. Лише 29 осіб (1,7%) виставили 0 балів, а 40 (2,4%) – 1 бал. Отже, понад 79% учасників опитування визнають інтернаціоналізацію ключовим чинником розвитку освітніх програм і бачать у ній показник відкритості, конкурентоспроможності та сучасності системи вищої освіти.

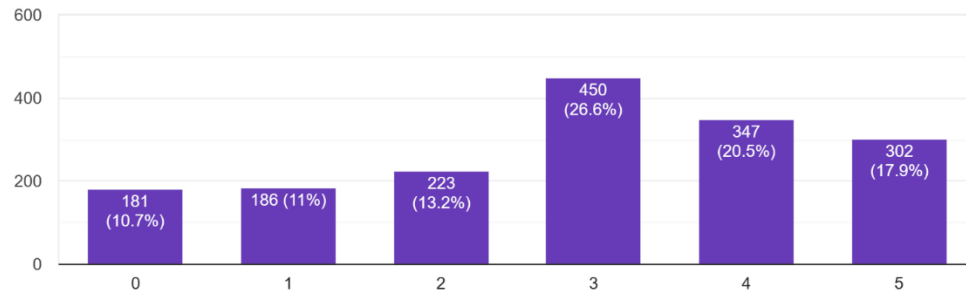
Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою ефективна інтернаціоналізація в освітньому процесі, зокрема залучення іноземних..., де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)

1,689 responses

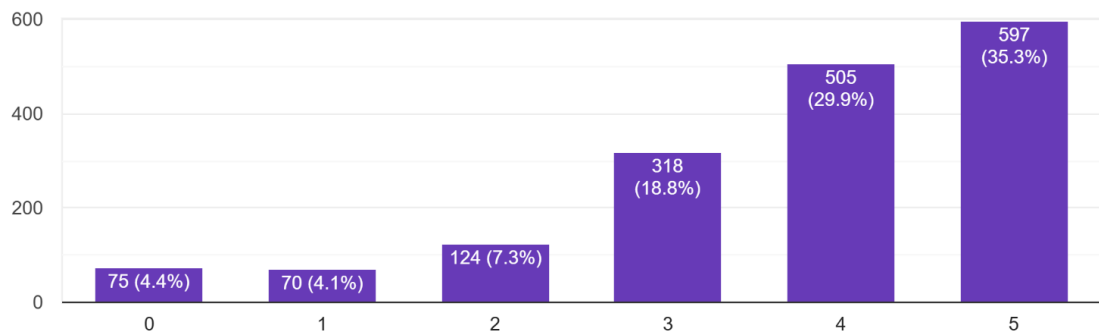
Респонденти загалом позитивно оцінюють велику кількість угод, укладених із закордонними університетами, розглядаючи їх як приклад інтернаціоналізації освітнього процесу. Найбільша частка опитаних – 347 осіб (20,5%) – поставила оцінку 4 бали, ще 302 (17,9%) – 5 балів, тобто 38,4% респондентів вважають активне укладання міжнародних угод зразковою практикою. 450 осіб (26,6%) оцінили цей аспект на 3 бали, визнаючи його важливість, але з урахуванням того, що кількість угод не завжди відображає якість співпраці. Водночас 181 (10,7%) і 186 (11%) респондентів виставили 0 та 1 бал відповідно, не вважаючи саму кількість угод свідченням ефективності чи інноваційності. Таким чином, хоча більшість учасників опитування сприймають розгалужену міжнародну співпрацю як позитивну рису університету, частина респондентів все ж розуміє, що кількість партнерств має супроводжуватись їх реальним змістовним наповненням і впливом на якість освіти.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою велика кількість угод, укладених з іноземними університетами (від 0 до 5, де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)
1,689 responses

Результати опитування свідчать, що респонденти загалом високо оцінюють систему підвищення кваліфікації викладачів, розроблену у закладах вищої освіти, визнаючи її ефективною та інноваційною практикою. Найбільша частка опитаних – 597 осіб (35,3%) – поставила 5 балів, а ще 505 осіб (29,9%) – 4 бали, тобто понад 65% респондентів вважають таку практику зразковою. 318 осіб (18,8%) оцінили її на 3 бали, визнаючи позитивний ефект. Натомість 75 (4,4%), 70 (4,1%) і 124 (7,3%) респондентів, які виставили 0-2 бали, вважають, що така практика не є зразковою. Таким чином, більшість учасників опитування підтверджують, що дієвий підхід до професійного розвитку викладачів, який підтримує якість освітнього процесу через оновлення компетентностей, розвиток педагогічної майстерності та використання сучасних методик є зразковою та/або інноваційною практикою.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою вірцева розроблена у ЗВО система підвищення кваліфікації викладачів, яко...5, де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)
1,689 responses

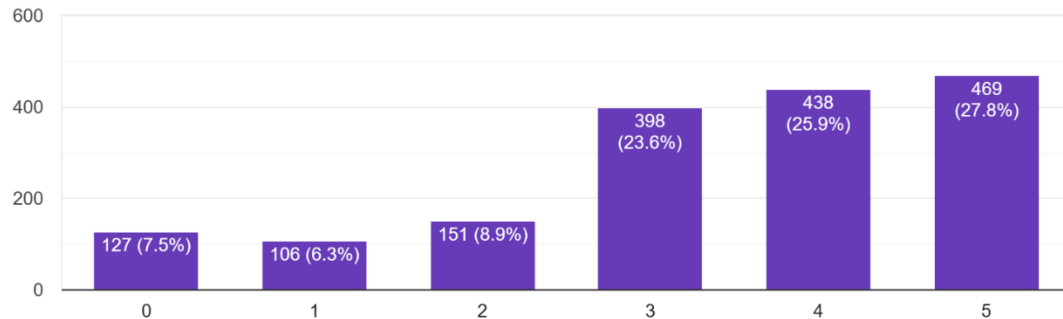

Результати опитування свідчать, що респонденти загалом високо оцінюють систему преміювання викладачів, розглядаючи її як ефективну та інноваційну практику мотивації в закладах вищої освіти. Найбільша частка опитаних – 469 осіб (27,8%) – поставила найвищу оцінку 5 балів, а ще 438 осіб (25,9%) – 4 бали. Тобто понад 53% респондентів вважають систему преміювання зразковою практикою. 398 осіб (23,6%) оцінили її на 3 бали, визнаючи позитивний ефект. Водночас 127 (7,5%), 106 (6,3%) і 151 (8,9%) респондентів, які виставили 0–2 бали, не вважають систему преміювання викладачів зразковою або реалізованою у повному обсязі. Таким чином,

більшість учасників опитування підтверджують, що матеріальне стимулювання викладачів є важливою складовою підвищення мотивації персоналу та підтримки якості освітнього процесу.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою значні обсяги преміювання викладачів (від 0 до 5, де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)

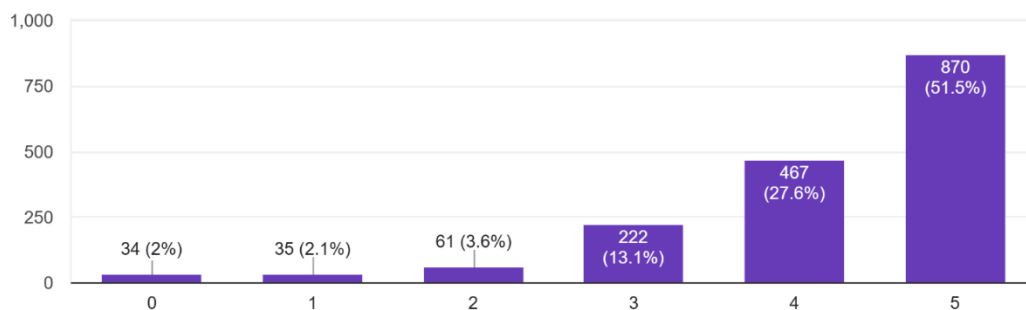
1,689 responses

Результати опитування свідчать, що респонденти оцінюють наявність сучасного обладнання як приклад зразкової та/або інноваційної практики у закладах вищої освіти. Найбільша частка опитаних – 870 осіб (51,5%) – поставила найвищу оцінку 5 балів, визнаючи забезпечення освітнього процесу новітнім обладнанням важливим індикатором якості. Ще 467 осіб (27,6%) оцінили цю практику на 4 бали. Таким чином, понад 79% респондентів вважають наявність сучасної матеріально-технічної бази зразковою практикою. 222 особи (13,1%) виставили 3 бали. Водночас 34 (2%), 35 (2,1%) і 61 (3,6%) респондент оцінили цю практику на 0–2 бали, не вважаючи її інноваційною.

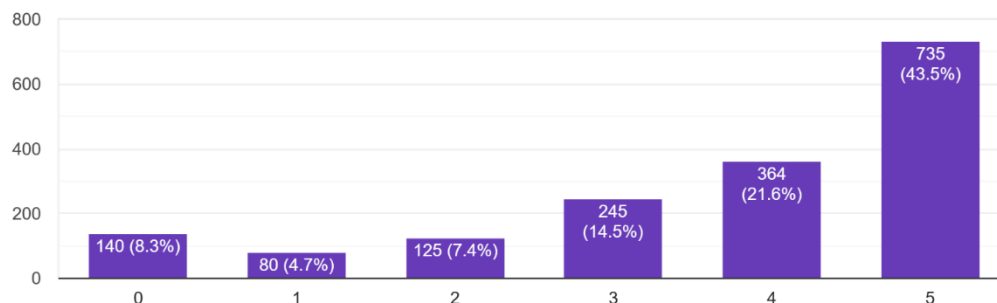
Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою наявність значної кількості новітнього обладнання (від 0 до 5, де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)

1,689 responses

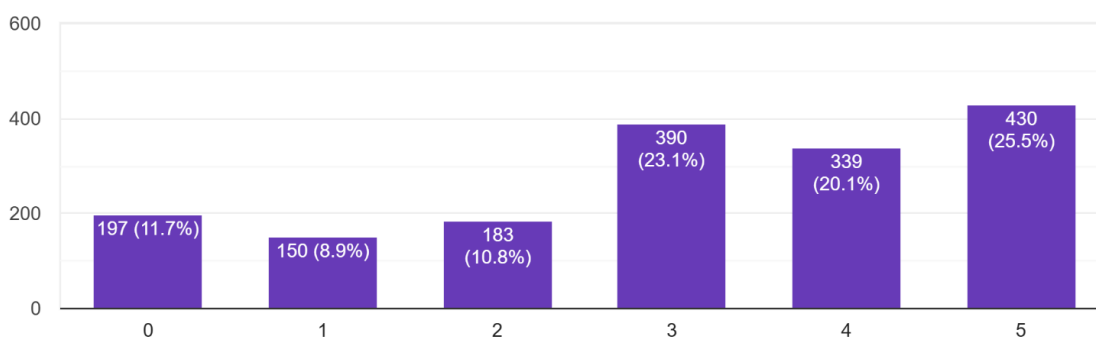
Результати опитування свідчать, що респонденти загалом високо оцінюють дієве забезпечення безпеки освітнього середовища, визнаючи його важливою та зразковою практикою для закладів вищої освіти. Найбільша частка опитаних – 735 осіб (43,5%) – поставила 5 балів, а ще 364 (21,6%) – 4 бали. Таким чином, понад 65% респондентів вважають забезпечення безпеки освітнього середовища прикладом зразкової або інноваційної практики. 245 осіб (14,5%) оцінили цей аспект на 3 бали. Водночас 140 (8,3%), 80 (4,7%) та 125 (7,4%) респондентів, які виставили 0–2 бали, вважають безпеку освітнього середовища реалізованою належним чином як обов’язкову вимогу.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою дієве забезпечення безпеки освітнього середовища (від 0 до 5, де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)
1,689 responses

Результати опитування засвідчують, що респонденти загалом позитивно оцінюють наявність психологічної служби у закладах вищої освіти, визнаючи її важливою складовою безпечного та підтримувального освітнього середовища. Найбільша частка опитаних – 430 осіб (25,5%) – поставила 5 балів, тобто вважає цю практику зразковою. Ще 339 респондентів (20,1%) оцінили зразковість на 4 бали. Разом високі оцінки (4–5 балів) становлять 45,6%, що свідчить: майже половина учасників опитування вбачає у функціонуванні психологічної служби приклад зразкової практики. Помірно позитивно (3 бали) оцінили цей аспект 390 респондентів (23,1%). Натомість 530 осіб (31,4%), які виставили 0–2 бали, не вважають цю практику зразковою.

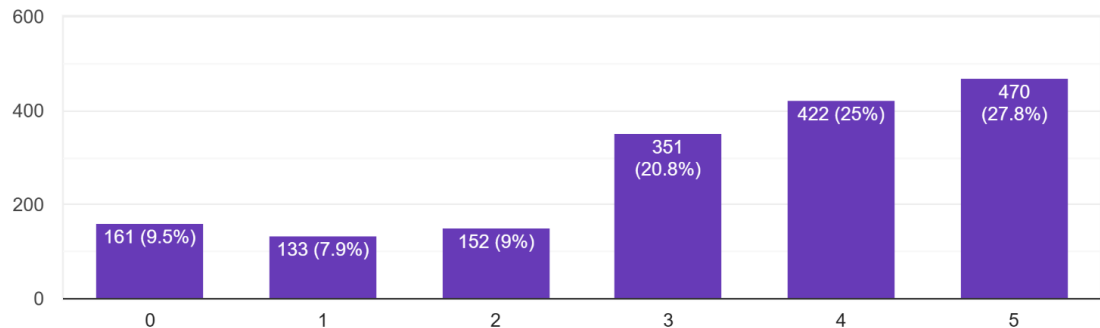
Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою наявність психологічної служби в університеті (від 0 до 5, де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)
1,689 responses

Результати опитування свідчать, що більшість респондентів високо оцінюють розгалужену нормативну базу закладів вищої освіти, яка регулює внутрішню систему забезпечення якості, визнаючи її прикладом зразкової або інноваційної практики. Найвищі оцінки (4–5 балів) надали 892 респонденти (52,8%), серед них: 422 особи (25,0%) поставили 4 бали, а 470 осіб (27,8%) – 5 балів. Це свідчить про те, що понад половина учасників опитування розглядає нормативну базу як зразкову практику. Помірну оцінку (3 бали) виставили 351 респондент (20,8%). Низькі оцінки (0–2 бали) дали 446 учасників (24,4%), серед них: 161 (9,5%) – 0, 133 (7,9%) – 1, і 152 (9%) – 2

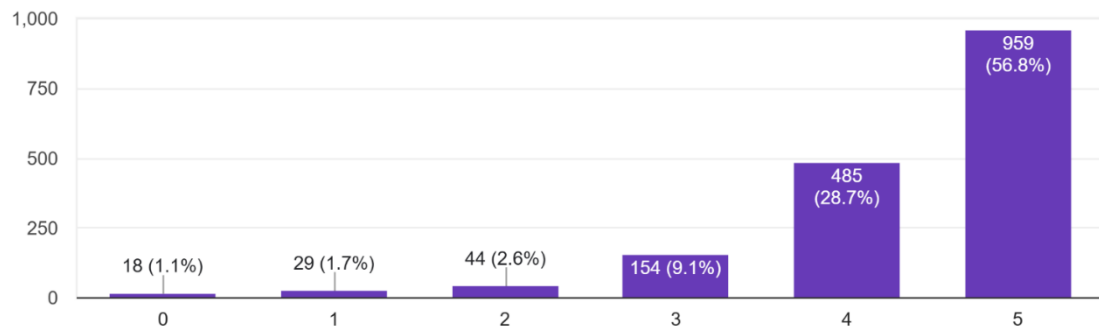
бали. Таким чином, понад половина респондентів вважає розгалуджену нормативну базу, яка регулює внутрішню систему забезпечення якості, зразковою або інноваційною практикою.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою розгалужена нормативна база ЗВО, яка регулює внутрішню систему забезпечення..., де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)
1,689 responses

Результати опитування свідчать, що переважна більшість респондентів вважає застосування нестандартних механізмів взаємодії закладів вищої освіти зі стейкхолдерами – роботодавцями, випускниками та громадськими організаціями зразковою практикою управління якістю. Найвищу оцінку – 5 балів – поставили 959 осіб (56,8%), ще 485 респондентів (28,7%) оцінили зразковість на 4 бали. Разом це становить 85,5% опитаних, які вважають такі форми співпраці ефективними та вартими наслідування. Середню оцінку (3 бали) виставили 154 респонденти (9,1%). Таким чином, інноваційні механізми взаємодії зі стейкхолдерами сприймаються як один із зразкових елементів сучасної практики забезпечення якості освіти.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою нешаблонні механізми взаємодії ЗВО та стейкхолдерів, з особливим акцентом на с..., де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)
1,689 responses

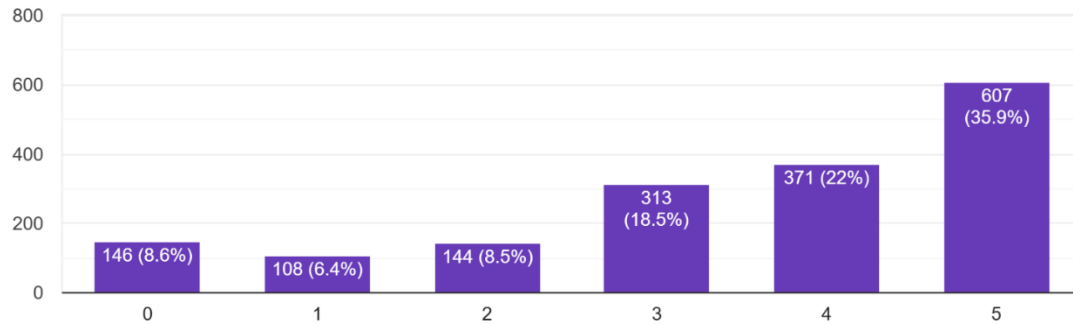

Результати опитування свідчать, що респонденти загалом позитивно оцінюють зручне й чітке структурування інформації про освітні програми на офіційних сайтах закладів вищої освіти, визнаючи цю практику важливим елементом прозорості та доступності. Найвищу оцінку – 5 балів – поставили 607 осіб (35,9%), ще 371 респондент (22%) оцінив зразковість на 4 бали. Таким чином, понад половина опитаних (57,9%) вважають подання інформації про ОП зразковою або високоефективною практикою. 313 осіб (18,5%) оцінили зразковість на 3 бали.

Натомість 398 респондентів (23,5%) – серед них 8,6% виставили 0 балів, 6,4% – 1 бал, а 8,5% – 2 бали – не вважають цю практику зразковою.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою вірцеве за зручністю та чіткою структурою надання інформації про ОП на офіційн..., де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)

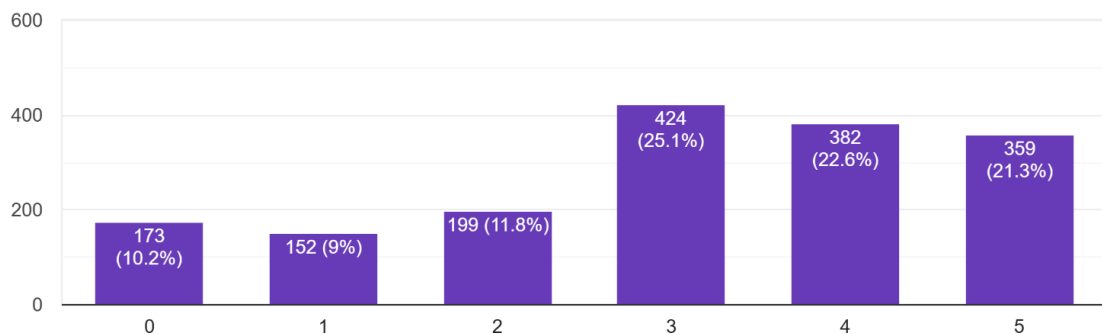
1,689 responses

Результати опитування демонструють, що активне інформування про освітні програми у соціальних мережах респонденти розглядають як зразкову та/або інноваційну практику. Найвищу оцінку – 5 балів – поставили 359 осіб (21,3%), ще 382 респонденти (22,6%) оцінили зразковість на 4 бали. Отже, сукупно 43,9% опитаних вважають активну присутність ОП у соцмережах зразковою комунікаційною практикою.

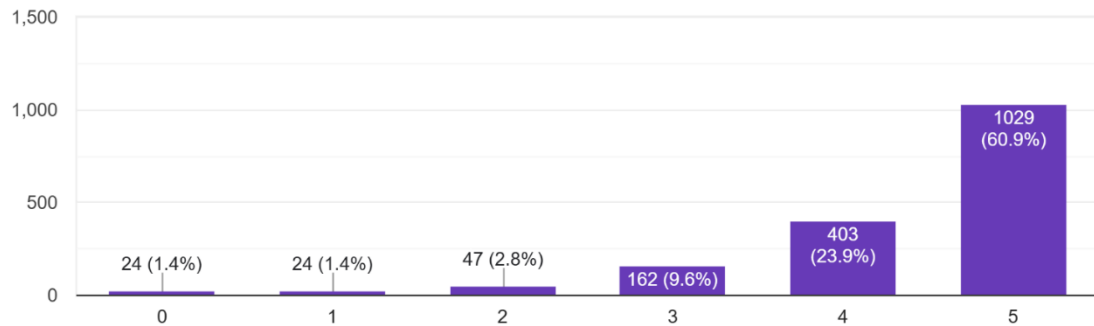
Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою активне інформування про ОП у соціальних мережах (від 0 до 5, де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)

1,689 responses

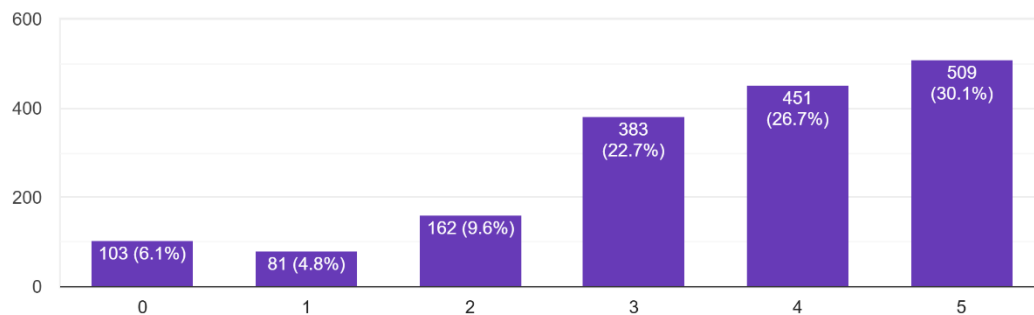
Результати опитування свідчать, що участь наукових керівників та аспірантів у спільних інноваційних дослідницьких проєктах сприймається академічною спільнотою як одна з зразкових практик у системі вищої освіти України. Найбільша частка респондентів – 1029 осіб (60,9%) – поставила найвищу оцінку (5 балів), ще 403 респонденти (23,9%) оцінили зразковість на 4 бали. Помірні оцінки (3 бали) дали 162 особи (9,6%), тоді як низькі оцінки (0–2 бали) сукупно становлять лише 5,6% (95 осіб). Таким чином, понад 84,0% учасників опитування вважають спільну дослідницьку діяльність наукових керівників і аспірантів зразковою або інноваційною практикою.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою інноваційні дослідницькі проекти, у яких беруть участь наукові керівники аспіранті... 5, де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)
1,689 responses

Результати опитування демонструють, що респонденти вважають численні публікації у наукометричних виданнях прикладом зразкової практики. Найбільша частка опитаних – 509 осіб (30,1%) – поставила найвищу оцінку (5 балів), ще 451 респондент (26,7%) оцінив цю діяльність на 4 бали. Таким чином, понад половина учасників опитування (56,8%) високо оцінюють публікаційну активність викладачів.

Визначте, чи є зразковою та/або інноваційною практикою численні публікації в наукометричних виданнях викладачів, які працюють... де 0 - не вважаю, 5 - це зразкова практика)
1,689 responses

5. Узагальнення результатів опитування

Результати опитування демонструють, що більшість представників академічної спільноти розглядають зразкові практики не як формальне дотримання процедур, а як індикатори інноваційності, партнерства, розвитку внутрішньої культури якості. Водночас, сприйняття зразкових практик представниками закладів вищої освіти, судження суттєво різняться залежно від змісту конкретної практики, досвіду роботи, галузевої приналежності та рівня зрілості внутрішньої системи забезпечення якості у їхніх ЗВО.

Найвищі показники (понад 80%) зафіксовано щодо інноваційних форм співпраці зі стейкхолдерами, спільної дослідницької діяльності наукових керівників і аспірантів, а також

ефективної реалізації дуальної освіти. Ці напрями респонденти вважають найбільш наближеними до зразкових практик, що поєднують системність, партнерство й інноваційність.

Високу підтримку (60-70%) отримали практики, що відображають зрілість управлінських і організаційних процесів: функціонування системи підвищення кваліфікації викладачів, розвинена нормативна база внутрішньої системи забезпечення якості, дієве забезпечення безпеки освітнього середовища, оновлення матеріально-технічної бази. Ці результати свідчать, що академічна спільнота схильна вважати зразковими ті практики, які безпосередньо підтримують сталість якості освітнього процесу.

Помірний рівень згоди (40–60%) характерний для практик, які стосуються позиціонування ЗВО, внутрішніх сервісів підтримки – зокрема, структурування інформації про освітні програми на сайтах ЗВО, функціонування психологічних служб, системи преміювання або публікаційної активності викладачів.

Найнижчі оцінки респонденти надали практикам, які або порушують стандарти вищої освіти, або мають декларативний, а не практичний характер (наприклад, інституційні ініціативи без безпосередньої інтеграції в освітні програми). Це підкреслює, що зразковість у сприйнятті академічної спільноти тісно пов'язана не з новизною, а передусім із реальними результатами, застосовністю та впливом на якість навчального процесу, а не з декларативними або формально новими підходами.

Загалом результати опитування засвідчують, що у розумінні більшості респондентів “зразкова практика” асоціюється з інноваційністю, ефективністю, сталістю результатів і користю для освітнього процесу, а не просто з відповідністю нормативним вимогам. Це дозволяє зробити висновок, що українська система вищої освіти поступово переходить від формального трактування якості до її розуміння як культури постійного вдосконалення та розвитку практик, орієнтованих на потреби здобувачів і суспільства.

Разом з тим, проведене дослідження підкреслило потребу роз'яснення, що є зразковістю у реалізації освітньої програми.